

YTTRANDE

Till
Södertälje kommun
Samhällsbyggnadskontoret
Planenheten
151 89 Södertälje
E-post: sbk.plan@sodertalje.se

Yttrande angående Handlingsplan för klimatanpassning 2022–2026

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn ber härmed att få lämna följande synpunkter på rubricerade handlingsplan.

Uppdraget för handlingsplanen är att "Ta fram en handlingsplan för att anpassat Södertälje i ett förändrat klimat". Vi anser inte att detta uppfylls ens på den övergripande nivå som handlingsplanen lägger sig på, utom i några fall. Handlingsplanen borde även beskriva och konkretisera åtgärder, om än inte på detaljnivå vilket såklart skulle vara att gå för långt. Här några synpunkter som kanske kan tjäna som "inspiration". De följer handlingsplanens disposition, med Fokusområden som grund.

Bebyggelse

Handlingsplanen skriver inledningsvis att "En förtätning av staden i ett förändrat klimat kräver mycket av planeringen av nya bostäder." Redan här borde specificeras närmare att byggande utanför kommunens utpekade tätortskärnor (centrum, Järna, Hölö, Mölnbo och Enhörna) bara får ske om särskilda skäl finns. Det innebär sådana riktlinjer som faktiskt anges i Översiktsplanen! Det har med infrastruktur (dagis, skolor, VA, affärer osv.) och i synnerhet kommunikationer att göra, det senare för att undvika det bilberoende som etableringar utanför kärnorna nästan alltid medför. Att uppfylla målet 1000 bostäder om året fram till 2036 går bara att uppfylla effektivt genom att bygga i eller i direkt anslutning till tätorterna – det må så vara flerbostadshus eller småhusbebyggelse.

Dessa fakta ska såklart också ingå i Fokusområdesavsnittet "Bebyggelse". Där vill vi också att krav ska ställas på att nya byggnader redan på planerings- och ritbordsstadiet anpassas till att kunna tillvarata solenergi via solceller. Det innebär t ex en optimal takutformning vad gäller framför allt lutning och riktning men också övrig utformning, allt i syfte att ge så bra förutsättningar som möjligt för solceller, antingen som integrerade i takbeläggningen eller för senare anbringning.

Infrastruktur

Under avsnittet Infrastruktur nämns i stort sett bara att "Nederbörd och ökade temperaturer kommer att påverka infrastrukturen och de tekniska försörjningssystemen.". Vi menar att här bör specifikt nämnas och anföras mer om transportinfrastrukturen – och i synnerhet dagens beroende av bilen som transportmedel – känsligt ur alla synpunkter på grund av väder men även risk för brist på t ex bränsle och el, men även service och reservdelar. Det gäller såväl utanför som inom tätortskärnorna. Utanför kärnorna bör kollektiva färdmedel och möjligheterna till cykling uppmuntras genom konkreta åtgärder (bättre turlistor, cykelvägar osv.).

Desto större bör satsningarna vara inom tätorterna! Genom att redan idag styra resande/förflyttningar till kollektiva färdmedel, cykling osv. ges en gardering inför ovan nämnda risker. Därtill sparas redan i dag sådana resurser som idag spenderas på framkomlighet för privatbilismen. Förutom sådana "fysiska" åtgärder kan faktiskt "bilberoendet" minskas via

attitydförändringar (t ex via skolorna). Och sådan anpassning kan börja ske omedelbart utan stora ekonomiska insatser!

Laddinfrastrukturen måste utökas och styra mot standardiserade avgiftssystem som entreprenörerna ansluter sig till. Lägre parkeringsavgifter för laddplatser styr bort från fossildrivna fordon.

Vi anser att implementeringen av cykelplanen skall intensifieras och utvecklas bland annat för att minska jobbpendlingen in till stadskärnan.

Naturmiljö

Handlingsplanen skriver att "Generellt gäller att artrika och stabila ekosystem är mer motståndskraftiga mot klimatförändringar, därför bör artrika naturmiljöer bevaras och utvecklas." Det skriver vi obetingat under på! Men klimatanpassning innebär också att gynna och underlätta möjligheterna till (när)odling av grönsaker och annat som förutom bättre (nationell och lokal) självhushållning utgör en gardering inför såväl klimatinitierade katastroflägen som internationella förvecklingar som isolerar delar av eller hela vår nation.

Vad gäller just odling så ska all planering redan idag anpassas till bästa möjliga förutsättning för odling. Lokalt gäller det att lokalisera byggnader mm så att plats ges för parker, idrottsplatser mm som enkelt kan omvandlas till odlingsmarker vid t ex klimatrelaterade kriser – men än viktigare är att absolut inte ta odlingsbar mark i anspråk för irreversibla åtgärder, typ byggande, hårdgörande av mark och annat! Sådan användning som gör att sådan mark som idag kanske ligger i träda enkelt kan uppodlas kan förstås godtas. Ett exempel är solcellsparker, vilka nyttiggör och faktiskt värnar sådan mark tills den kanske behövs för grödor.

Hälsa

Planen skriver att "Ekosystemtjänster, träd och annan grönska i tätorter har dämpande effekt på värmeböljor och värmeöar. Grönska ger skugga och släpper ifrån sig vatten. Samtidigt påverkas även grönska och träd, negativt av kraftig värme och torka. Vid nyplanering bör diversifierade planeringar med tåliga växter användas som är mer tåliga för ett värme och torka." Dessutom föreslås åtgärder i stil med "Bevara och förstärk arbetet med gröna lösningar-träd, planteringar, gröna ytor, genomsläpplig beläggning för att motverka värmestress och översvämning i planerad och befintlig bebyggelse". Allt detta är invändningsfritt – men vi menar att det som vi anför ovan under "Naturmiljö" är väl så viktigt. Det är alltså att all planering inte bara ska gardera för översvämningar mm utan också ska tillvarata möjligheterna till (när)odling! En sådan anpassning innebär att tillförsäkra oss bra livsmedelsförsörjning i en krissituation av vilken orsak som helst. En framåtriktad odlingsstrategi bör tas fram redan idag.

Utbildning och kommunikation

Här föreslås kompetensutveckling av medarbetare inom kommunorganisationen medan övriga (medborgare, verksamheter och företag) föreslås bli informerade. Att kompetensutveckla även all dessa är förstås en (alltför?) stor uppgift. Men vi anser att denna typ av insats är värda att göra vad gäller skolor. Det kan antingen ske som ett separat skolämne på schemat eller integrerat i andra ämnen, till exempel naturkunskap. Sådana insatser kan samordnas med den typ av satsningar på cykling/cykelvägar/attitydförändringar som vi nämner under "Infrastruktur".

Södertälje den 15 oktober 2021

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn

Lars Ljungdahl
Remissansvarig
0705669519, lars@photronik.se

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn, c/o Lars Ljungdahl, Solhemsgatan 9, 15241 Södertälje
sodertalje-nykvarn@naturskyddsforeningen.se